

Байгаль орчин, нийгмийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (БОНУАТ) – Чойр-Сайншандын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам барих төсөл

Гол нэгжүүд:

ЦДҮС ТӨХК-н үүрэг хариуцлага	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчийн үүрэг хариуцлага	ЦДҮС, ТХН-ийн үүрэг хариуцлага
------------------------------	--	--------------------------------

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
ГШ1	Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн асуудлууд, менежментийн үнэлгээ						
1.1	Байгаль орчин, нийгмийн үнэлгээ. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ (БОНБНУ) -г Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Яам (БОАЖЯ) -нд хүргүүлж, БОАЖЯ-наас зөвшөөрөл авах.	ЕСБХБ-ны ГШ-ын нийцэл	ЕСБХБ ГШ1-с ЕСБХБ ГШ 10. ГШ7; ГШ9-с бусад	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Батлагдсан БОНБНУ	
1.2	Байгаль орчин, нийгмийн үнэлгээ. БОНУАТ, БОННБҮ-ний бууруулах, менежментийн болон хяналтын арга хэмжээ, холбогдох зөвшөөрлийн шаардлагыг Барилгын ажил гүйцэтгэх гэрээлэгчийн гэрээнд тусгах.	Гэрээт гүйцэтгэгч байгууллагуудын ЕСБХБ-ны ГШ-ын нийцэл	ЕСБХБ ГШ1-с ЕСБХБ ГШ 10. ГШ7; ГШ9-с бусад	ЦДҮС / ТХН.	Тендерийн урилга хүргүүлэхээс өмнө.	Тендерын урилга БОНУАТ ба БОННБҮ-ний бууруулах арга хэмжээ, холбогдох зөвшөөрлийн шаардлагыг тусгасан байх. Үүнд барилгын ажлын туслан гүйцэтгэгчийн дараахь шаардлагыг багтаана: <ul style="list-style-type: none"> Шаардлагатай судалгаа, хяналт, шалгалт, дью дилиженсын талаар тусгасан байх.Төслийн Байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын тогтолцоо, (БОНУТ) ба Төслийн Байгаль орчин, нийгмийн менежмент ба хяналт, шинжилгээний төлөвлөгөө (БОНМХШТ) -г батлах. 	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
						<ul style="list-style-type: none"> Барилгын ажлын нарийвчилсан БОНМХШТ-г боловсруулах, хэрэгжилтийг хангах. Шаардлагатай зөвшөөрлүүдийг авах, зөвшөөрлийн нэгдсэн бүртгэлийг хөтлөх. Барилгын ажлын оролцогч талуудын оролцоог хангах нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулах (ОТОХТ). БОНУТ-ны гүйцэтгэлийн тайлан. 	
1.3	<p>Барилгын ажлын Байгаль орчин, нийгмийн удирдлагын тогтолцоо (БОНУТ).</p> <p>Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа болон хөдөлмөр эрхлэлтийн стандартыг багтаасан нэгдсэн БОНУТ-г боловсруулж хэрэгжүүлэх. Цаашид төслийн БОНУТ гэж нэрлэх. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Бодлого, төлөвлөгөө, журам (Барилгын ажил гүйцэтгэгчийн дагаж мөрдөх шаардлагатай Төслийн БОНМХШТ-г багтаасан); Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцлага (тодорхой менежмент); болон Цаашдын арга хэмжээ, үйл ажиллагааг удирдан хянах төслийн хөтөлбөр боловсруулж, хуваарь гаргах. <p>Барилгын ажлын үед тавигдах шаардлагыг Барилгын ажил гүйцэтгэгч дагаж мөрдөх ба ТХН хяналт тавьж ажиллана. Ашиглалтын үе шатанд ЗТХЯ холбогдох шаардлагыг тавьж, хариуцан ажиллана.</p> <p><i>[Тэмдэглэл: Тогтолцоо (нууд) нь ISO14001 ба ISO 45001-ийн стандартад нийцэх</i></p>	Төслийн үйл ажиллагааг гэрээт гүйцэтгэгчээр дамжуулан ЕСБХБ-ны ГШ-д нийцүүлэн хүргэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2, ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилга угсралтын явцад гүйцэтгэгчийн хэрэгжилтийг хянах	Бодлого боловсруулж, Төслийн БОНУТ-д нэгтгэсэн байх.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	шаардлагатай хэдий ч гэрчилгээгээр баталгаажуулсан байх шаардлагагүй.						
1.4	Барилгын ажлын Байгаль орчин, нийгмийн бодлого. БОНУТ-ны хүрээнд төслийн ёс зүйн дүрмийг боловсруулах: Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Байгаль орчин, нийгмийн бодлого Хүний нөөцийн бодлого (хөдөлмөрийн харилцаа, ажиллах нөхцөл болон олон нийтийн эрүүл мэнд аюулгүй ажиллагааг багтаасан) Туслан гүйцэтгэгч, ханган нийлүүлэгчийн бодлого Ёс зүйн дүрэм – Барилгын ажил гүйцэтгэгч Малчдын худаг ашиглахыг хориглосон зааврыг оруулах. Барилга угсралтын ажил эхлэхээс өмнө, ажилчдын түр байр, жендэрт суурилсан хүчирхийлэл, бэлгийн дарамт (ЖСХБД)-с сэргийлэх барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч бүрийн дагаж мөрдөх хөдөлмөрийн харилцааг зохицуулах менежментийн төлөвлөгөө Барилгын ажил гүйцэтгэгч нь төслийн бодлогуудыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.. 	Төслийн үйл ажиллагааг гэрээт гүйцэтгэгчээр дамжуулан ЕСБХБ-ын ГШ-д нийцүүлэн хүргэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2, ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилга ажлын явцад гүйцэтгэгчийн хэрэгжилтийг хянах	Бодлого боловсруулж, Төслийн БОНУТ-д нэгтгэсэн байх.	
1.5	Барилгын ажлын Байгаль орчин, нийгмийн менежмент ба хяналт, шинжилгээний төлөвлөгөө (БОНМХШТ). ЦДҮС/ТХН нь толилуулгад зориулан бэлтгэсэн БОНМХШТ-г барилгын ажил эхлэхээс өмнө шинэчлэх бөгөөд үүнд эцсийн зураг төсөл, нэмэлт судалгааны ажлын үр дүнг тусгасан байх шаардлагатай. Энэхүү шинэчилсэн "Төслийн БОНМХШТ" нь Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчийн гэрээний нэг хэсэг болно (дээрх арга хэмжээ 1.1-ийг үзнэ үү).	Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан БОНУТ-г оновчтой болгох. Гэрээт гүйцэтгэгчийн менежмент.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2, ГШ 3, ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС/ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө БОНМХШТ-г шинэчлэх. Төслийн БОНМХШТ-г тендерийн бичиг баримтанд оруулах.	Төслийн БОНМХШТ-г шинэчилж, Төслийн БОНУТ-н менежментийн системд нэгтгэж оруулсан байх. ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<p>Энэхүү БОНМХШТ-д дараах зүйлийг тусгасан байна:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Үүрэг, хариуцлага • Ерөнхий арга хэмжээ • Талбайн үйл ажиллагааны тусгай арга хэмжээ • Үзлэг шалгалт, хяналт шинжилгээний шаардлагууд, багаж хэрэгсэл • Үзлэг шалгалт, аудит, тайлан • Үл нийцэх байдал, осол/эндэгдлийн журам 						
1.6	<p>Барилгын ажлын БОНУТ, Журмууд болон БОНМХШТ.</p> <p>Төслийн БОНУТ болон БОНМХШТ дээр үндэслэн Барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ боловсруулж, ЦДҮС/ТХН-ээр батлуулах. Барилгын БОНМХШТ-ний хүрээнд дараах сэдвүүдийг багтаана.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усны менежмент • Яаралтай үеийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ • (4.6-г харах) • Шингэн бодис асгарахаас сэргийлэх, хариу арга хэмжээ • Материал ашиглалт, менежмент (хайрга, дайргын карьерын менежментыг багтаасан) • Хог хаягдлын менежмент • Соёлын өв • Хөдөлмөр эрхлэлтийн менежмент (барилгын кемпүүд, түр сууц, ЖСХБД зэрэг багтана) (2.1-ийг харах) • Хөдөлмөр эрхлэлтийн гомдол шийдвэрлэх механизм (2.6-2.8 харах) • Биологийн олон янз байдал (ГШ6-г харах) • Замын хөдөлгөөний менежмент • Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа (АБЭМАА) (4.1-г харах) 	<p>Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан БОНУТ-г оновчтой хэрэгжүүлэх.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчийн менежмент.</p> <p>.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ1, ГШ2, ГШ3, ГШ4, ГШ8, ГШ10</p> <p>Олон улсын сайн туршлага..</p>	<p>Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч (болон тэдгээрийн аль нэг гэрээлэгчид)</p>	<p>Барилгын ажил эхлэхээс өмнө нарийвчилсан БОНМХШТ-г боловсруулах.</p> <p>Барилгын ажил явагдаж байх үед тогтмол хэрэгжүүлэх.</p>	<p>Барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ-г боловсруулж, ТХН-ээр батлуулах.</p> <p>Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах.</p> <p>Барилгын ажлын явцыг сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ТХГ-г тайлагнах.</p>	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<ul style="list-style-type: none"> Олон нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал (4.2-г харах) Агаар, дуу шуугиан, доргио чичиргээ Аюулгүй байдал Сургалтын төлөвлөгөө Талбайн нөхөн сэргээлт Олон нийтийн гомдол шийдвэрлэх механизмыг тусгасан ОТОХТ (ГШ10-г харах) Сургалт Түр газарт тавигдах шаардлага (5.4-г харах) Хяналт шинжилгээний нарийвчилсан төлөвлөгөөг Барилгын ажлын БОНХШТ-д тусгасан байх. 						
1.7	Ашиглалтын шатны Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн төлөвлөгөө (БОНМТ). Ашиглалт, засвар үйлчилгээний БОНМХШТ боловсруулах (А&ЗҮ).	Албан ёсны тогтолцоогоор дамжуулан БОНУТ-г оновчтой хэрэгжүүлэх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ3, ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Ашиглалтын үе шат эхлэхээс өмнө. Ашиглалтын үе шатанд тогтмол хэрэгжүүлэх.	Ашиглалт, засвар үйлчилгээний нарийвчилсан БОНМХШТ боловсруулах. А&ЗҮ Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах.	
1.8	Зөвшөөрлүүд. Төслийн хууль эрх зүйн баримт болон зөвшөөрлийн бүртгэлийг хөтөлж, барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчид өгөх. Барилгын ажил гүйцэтгэгч зохих зөвшөөрлийг авсан эсэх, зөвшөөрлийн шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах.	ЕСБХБ-н ГШ болон Монгол улсын хууль тогтоомжийн нийцэл	ЕСБХБ ГШ1. Монгол улсын хууль тогтоомж.	ЕСБХБ ГШ1	Талбайн барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын болон ашиглалтын явцад Төслийн хууль эрх зүй, зөвшөөрлийн бүртгэлийг тогтмол хөтөлөх.	Төслийн хууль эрх зүй, зөвшөөрлийн бүртгэл. Төслийн нийт зөвшөөрлийн бүртгэл, авсан зөвшөөрлүүдийн бүртгэл тэмдэглэл.	
1.9	Зөвшөөрлүүд. Барилгын хууль эрх зүй, зөвшөөрлийн бүртгэлийг боловсруулж, холбогдох зөвшөөрөл, барилгын үйл ажиллагааны зөвшөөрөлд тавигдах шаардлагыг дагаж мөрдөх	ЕСБХБ ГШ, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн нийцэл	ЕСБХБ ГШ1. Монгол улсын хууль тогтоомж.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилга явцад хууль эрх зүй, зөвшөөрлийн бүртгэл хөтөлөх	Барилгын хууль эрх зүй, зөвшөөрлийн бүртгэл. Авсан зөвшөөрлийн бүртгэлийг хөтөлөх	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	Зөвшөөрөл шаардагдах үйл ажиллагааг эхлэхээс өмнө шаардлагатай бүх зөвшөөрлийг авна (жишээлбэл ус олборлох зөвшөөрөл авах бетон зуурмагийн үйлдвэр, барилгын кемп, хайрга дайргын карьер гэх мэт).						
1.10	Байгууллагын чадавхи ба үүрэг хариуцлага (ТХН) Багийн бүтэц бүрэлдэхүүн, байгууллагын үүрэг, хариуцлагыг оновчтой тодорхойлох (ЦДҮС / ТХН / ЕСБХБ). Байгууллагын бүтэц дэхь гол үүрэг хариуцлагыг тодорхойлох Байгаль орчин, нийгмийн эрсдлүүд, нөлөөллийг удирдан зохицуулах үүрэг бүхий ТХН-ийн ажилтнууд, Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч болон бусад гол томилгоонуудын чадавхийг үнэлэх.	Байгууллагын зохих чадавхи, чадварыг хангах.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН. ТХН ажилтнуудад шаардагдах нөөцөөс хамаарсан зардал.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	ТХН Төслийн бүтэц. Үүрэгт ажилтнууд.	
1.11	Байгууллагын чадавхи ба үүрэг хариуцлага (ТХН) ТХН-ийн Зөвлөхийн ажлын байрны тодорхойлолтод заасантай нийцэх ТХН-ийн БОНУТ-г хариуцах хүнийг (мэргэжилтнүүдийг) томилох.	Байгууллагын зохих чадавхи, чадварыг хангах.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН. ТХН ажилтнуудад шаардагдах нөөцөөс хамаарсан зардал.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	ТХН-ээс БОНУТ-ны мэргэшсэн удирдах албан тушаалтан, ажилтнуудыг томилох.	
1.12	Байгууллагын чадавхи ба үүрэг хариуцлага (Гэрээт гүйцэтгэгч) Барилгын үе шатанд БОНУТ / БОМХШТ-г удирдах явуулах хангалттай ажилтнаар хангах.	Байгууллагын зохих чадавхи, чадварыг хангах.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	ТХН-ээс батлагдсан гэрээт Гүйцэтгэгч БОНУТ / БОМХШТ-ний удирдах албан тушаалтан болох мэргэшсэн гэрээлэгчийг томилох. Үүрэгт ажилтнууд.	
1.13	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчийн менежмент, хяналт шинжилгээ. БОНУТ-ний төлөвлөлт, барилгын ажлын үе шатанд Барилгын гэрээт гүйцэтгэгчийн гүйцэтгэлийн менежментийг удирдах төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх. Үүнд дараах зүйлсийг багтаана:	Гэрээт гүйцэтгэгчийн менежмент, хяналт шинжилгээ.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2.	ЦДҮС / ТХН.	Явагдаж байгаа.	Тендерийн хяналт. Сар бүрийн хяналт шинжилгээний тайлан, талбайн хяналт шалгалт.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<ul style="list-style-type: none"> БОНУАТ болон ГШ2-н холбогдох шаардлагуудыг гэрээт гүйцэтгэгчтэй байгуулах гэрээнд тусгасан байх Гэрээлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн тендерийн сонгон шалгаруулалтыг хянах Сонгон шалгаруулалт, томилгооны талаар гэрээт гүйцэтгэгчийн бодлого, журам, төлөвлөгөөг хянах. БОНУТ-г хариуцсан Гэрээт гүйцэтгэгчийн ажилтнууд / удирдах албан тушаалтнуудын холбогдох сургалтанд хамрагдсан эсэх ба /тус ажлыг удирдан явуулах ур чадвар, туршлагатай эсэхийг баталгаажуулах Хяналт шалгалт ба аудитын шаардлага, давтамж 						
1.14	Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний менежмент. Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээг Гүйцэтгэлийн шаардлагад нийцүүлэн удирдахын тулд Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний менежментийн журмыг боловсруулж хэрэгжүүлэх, Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээтэй холбоотой байгаль орчин, нийгмийн эрсдлийг хянах; Хүүхдийн хөдөлмөр болон албадан хөдөлмөр эрхлэлтийн эрсдлийг үнэлэх. Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээтэй холбоотой аюулгүй байдлын эрсдлүүд, зөрчлийг үнэлэх. Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээтэй холбоотой биологийн олон янз байдал, тусгай хамгаалалттай газарт учрах эрсдлийг үнэлэх. 	Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний менежмент.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ2, ГШ6.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлын туршид	Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний менежментийн журам Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний дыо дилиженси хяналт.	
1.15	Барилгын шатны хяналт шинжилгээ, тайлан. Гэрээт гүйцэтгэгчийн БОНУТ хариуцсан менежер, ажилтнуудын сургалт, мэргэжлийн ур чадварын баталгаажуулалт.	ЕСБХБ-ын ГШ-н дагуу БОНУТ-ны гүйцэтгэлийн тогтмол үнэлгээ.	ЕСБХБ ГШ1-с ЕСБХБ ГШ 10. ГШ7; ГШ9-с бусад.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажлын явцад. (сар, улирал, жилээр).	Хяналт шалгалтын тайлангууд. БОНУТ-ны гүйцэтгэлийн талаар сар, улирлын тайланг хуваарийн дагуу, харилцан тохиролцсон хэлбэрээр ЕСБХБ-нд ирүүлэх.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<p>Сонгон шалгаруулалт, томилгоо явуулсаны дараа барилгын БОНМХШТ, бодлого, практикийг хянах.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгчийн БОНУТ-ний гүйцэтгэлд тогтмол хяналт, шалгалт хийх. Үүнд: Гэрээт гүйцэтгэгчийн барилгын ажил, үйл ажиллагаа явуулж буй кемпэд хяналт шалгалт хийх, гэрээт гүйцэтгэгчийн санал хүсэлтийг авах</p> <p>Жилийн хяналт шинжилгээ, ослын тохиолдлын бүртгэлийг хөтлөх зорилгоор БОНУТ-ны ослын тохиолдлыг тайлагнах журмыг бий болгож, хөтлөнө. Уг журам нь төслийн хүрээг бүхэлд нь хамарсан, нэгтгэсэн байх бөгөөд бүх гэрээт гүйцэтгэгчид ашиглагдана.</p> <p>БОНУТ-ны тайланг ЕСБХБ руу явуулах ба тус тайланд БОНУАТ-ний үйл ажиллагааны талаар болон төслийн талаархи гомдлыг шийдвэрлэх бусад тохиролцсон үйл ажиллагааг тайлагнан ирүүлнэ.</p>	<p>Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчийн менежмент.</p> <p>Тохиолдлыг бүртгэх, хуримтлуулсан мэдлэг, туршлагаа хэрэгжүүлэх.</p>	Олон улсын сайн туршлага.			Байгаль орчин, нийгмийн жилийн тайланг (БОНЖТ) ЕСБХБ-нд ирүүлэх.	
1.16	<p>Барилгын ажлын хяналт шинжилгээ явуулах, тайлагнах.</p> <p>Барилга ажлын явцад гүйцэтгэлийн тогтмол тайланг ЦДҮС/ТХН-д хүргүүлэх.</p> <p>Төслийн журмын дагуу БОНУТ-ны ослын тохиолдлын тайланг гаргах. Залруулах үйл ажиллагааны журмыг тодорхойлох.</p>	<p>ЕСБХБ-ын ГШ-н дагуу БОНУТ-ны гүйцэтгэлийн тогтмол үнэлгээ хийх</p> <p>Нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний менежмент</p> <p>Тохиолдлыг бүртгэх, хуримтлуулсан мэдлэг, туршлагаа хэрэгжүүлэх.</p>	<p>ЕСБХБ ГШ1-с ЕСБХБ ГШ 10. ГШ7; ГШ9-с бусад.</p> <p>Олон улсын сайн туршлага.</p>	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Тендерийн баримт бичигт тусгагдсан БОНУТ-ийн талаар Гэрээт гүйцэтгэгчийн ЦДҮС/ТХН-д хүргүүлэх тайланд тавигдах шаардлага. Барилгын ажлын үеэр сар, улирал, жилээр.	<p>БОНУТ-ны ослын тайлангууд.</p> <p>БОНУТ-ны хэрэгжилтийн тайланг хуваарийн дагуу, харилцан тохиролцсон хэлбэрээр ТХН-д хүргүүлэх.</p> <p>Гэрээт гүйцэтгэгч нь ТХН-нээс ЕСБХБ-нд хүргүүлэх тайланд оруулах холбогдох мэдээллийг ханган тайлагнах бөгөөд залруулах арга хэмжээ авах шаардлагатай эсэх талаар үнэлгээ хийх боломжийг ТХН-д бүрдүүлнэ .</p>	
1.17	<p>Ашиглалтын шатны хяналт, тайлагнал.</p> <p>А&ЗҮ төлөвлөгөөний хяналт.</p>	ЕСБХБ-ын ГШ-ын дагуу БОНУТ-ны	ГШ7 ба ГШ9-с бусад ЕСБХБ	ЦДҮС / ТХН.	ЕСБХБ-тай тохиролцсоны дагуу ашиглалтын	БОНУТ-ны гүйцэтгэлийн тайланг хуваарийн дагуу эсвэл харилцан тохиролцсон хэлбэрээр ЕСБХБ-нд ирүүлэх.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	Жил бүрийн хяналт, тохиолдлын бүртгэлийг хөтлөх БОНУТ-ны тохиолдлын талаар мэдээлэх журам боловсруулж, хөтлөх. БОНУТ-ны талаархи тайлан, БОНУАТ-ний үйл ажиллагааны төлөв байдал, төсөлтэй холбоотой гомдол барагдуулах зэрэг бусад тохиролцсон үйл ажиллагааг багтаасан тайланг ЕСБХБ-д ирүүлэх.	гүйцэтгэлийг тасралтгүй үнэлэх. Тохиолдлыг бүртгэх, хуримтлуулсан мэдлэг, туршлагаа хэрэгжүүлэх.	ГШ1-ээс ЕСБХБ ГШ10. Олон улсын сайн туршлага		явцад улирал болон жилийн хяналт шинжилгээ	Байгаль орчин, нийгмийн жилийн тайланг (БОНЖТ) ЕСБХБ-нд ирүүлэх.	
ГШ2	Хөдөлмөрийн харилцаа, ажлын нөхцөл						
2.1	Хүний нөөцийн (ХН) бодлого ба хөдөлмөрийн харилцаа. Бүх ажилчид, гэрээт гүйцэтгэгч, гэрээлэгчийн туслан гүйцэтгэгчдийг хамарсан хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, ажилчид болон гэрээт байгууллагуудтай байгуулах гэрээний зохицуулалтад оруулах, Үүнд дараах зүйлсийг багтаана. (Эдгээр зүйлсээр хязгаарлагдахгүй): <ul style="list-style-type: none"> Гуравдагч этгээд ба ханган нийлүүлэгчдийг оролцуулсан ажиллах хүчийг удирдах арга хэмжээ Ажилтнуудын харилцаа, холбооны менежмент Гэрээт ажилтнуудын байгууллагатай харилцах Хүний эрх Хөдөлмөрийн нөхцөл Хүүхдийн хөдөлмөр, албадан хөдөлмөр эрхлэлтийн талаарх бодлого Тэгш боломж, үл ялгаварлан гадуурхах ЖСХБД-аас урьдчилан сэргийлэх, зохих хариу арга хэмжээг авах Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал 	ЕСБХБ-ын шаардлага, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуульд нийцүүлэн ажиллах хүчний менежментийг хангах.	ЕСБХБ ГШ2. Монгол улсын хөдөлмөрийн хууль. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөөг барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулж батласан байх. Гэрээт гүйцэтгэгчийн бодлого / журмыг хянасан / талбайн ажил эхлэхээс өмнө батлагдсан байх: Хүний нөөцийн бодлого журмууд нь барилга болон ашиглалтын хугацаанд хэрэгжинэ.	ЕСБХБ-ын шаардлага, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуульд нийцүүлэн ажиллах хүчний менежментийг хангах. Гомдол шийдвэрлэх механизмд чиглэсэн хөдөлмөрийн харилцааг бий болгох	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<ul style="list-style-type: none"> Хээл хахууль, авилга Гэрээлэгчийн бодлого / журмын хяналт Бүх ажилчид өөрсдийн хэл (үүд) дээр бодлого / журамтай танилцах) Үзлэг шалгалт зохион байгуулах Төслийн бүх ажилчдад нээлттэй, үр дүнтэй ажилчдын гомдол шийдвэрлэх механизм 						
2.2	Хүний нөөцийн (Хүний нөөцийн) бодлого ба ажлын харилцаа. ГШ2 шаардлагын дагуу Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчид хараат бус хөдөлмөр эрхлэлтийн аудит хийх; аудитын үр дүнг мэдээлэх, хяналт шалгалтын явцад илрүүлсэн зүйлийн талаар мэдээлэх.	ЕСБХБ-ны шаардлага, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуульд нийцүүлэн ажиллах хүчний менежментийг хангах	ЕСБХБ ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажлын эхэн үед	Хөдөлмөр эрхлэлтийн аудитын тайлан.	
2.3	Орон нутгаас ажилтан авах стратеги Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчид ажиллах хүчийг бүрдүүлэхэд барилгын ажлын дуу шуугиан, замын хөдөлгөөний ачаалал эсвэл төслийн бусад үйл ажиллагаанд шууд өртөж болзошгүй орон нутгийн оршин суугчдад давуу эрх олгон, орон нутгийн иргэдээс ажилд авахыг зорино.	Тэгш боломж олгох, орон нутгийн оршин суугчдын эдийн засгийн байдлыг сайжруулах.	ЕСБХБ ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	Гэрээлэгчийн тендерийн баримт бичигт ЦДҮС / ТХН-ээс тусгасан зорилтууд. Гэрээлэгчийн биелүүлсэн зорилтууд..	
2.4	Хүний нөөцийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцаа, цалин, тэтгэмж, ажлын нөхцөл. Төслийн хүний нөөцийн бодлого, Төслийн хөдөлмөрийн харилцааны менежментийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөнө. Дуу шуугиан, замын хөдөлгөөн эсвэл төслийн бусад үйл ажиллагаанд шууд өртөж болзошгүй иргэдэд давуу эрх олгох үүднээс жендэрийн бодлого, үр чадварыг харгалзан орон нутгийн хүн амыг ажлын байраар хангах. Үр чадвар хангалтгүй иргэдийг зохих үр чадвар дээшлүүлэх сургалтанд хамруулах. Автоматаар хэрэгжих эрсдэлийн даатгалын бодлогыг хэрэгжүүлэх.	ЕСБХБ-ын шаардлага, Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуульд нийцүүлэн ажиллах хүчний менежментийг хангах. Тэгш боломж олгох, орон нутгийн оршин суугчдын эдийн засгийн байдлыг сайжруулах.	ЕСБХБ ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө болон барилгын ажил явагдах үеэр	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө барилгын ажилчдад зориулан хэрэгжүүлэх Гэрээт гүйцэтгэгчийн бэлтгэсэн бодлого, төлөвлөгөөг ЦДҮС / ТХН-д батлуулах. ЦДҮС/ТХН-д явуулах хяналт шинжилгээний тайланд жендэрийн бодлогыг тусган, орон нутгаас ажиллаж байгаа иргэдийн тоог мэдээлэх.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	Орон нутгийн ханган нийлүүлэлтийн сүлжээг ашиглах. Барилга ажил хийж гүйцэтгэх ажилчдыг ариун цэврийн өрөө, сүүдрэвч, халаалт бүхий байгууламжаар хангах.	Талбайн бэлтгэл ажил, барилгын ажлын явцад ажилчдын сайн сайхан байдлыг хангах.					
2.5	Цалин, тэтгэмж, ажлын нөхцөл, ажилчдын сууц. Гэрээт гүйцэтгэгч, дэд гэрээлэгчдийн ажилчдын байрлах түр сууц болон аливаа шаардлагатай сууцыг ЕСБХБ / ОУСК-ийн ажилчдын сууцны удирдамж (2009)-ийн дагуу төлөвлөж, барьсан эсэхийг хянах. Ажилчдын түр сууц барих тохиромжтой газрыг тодорхойлж, шаардлагатай бүх зөвшөөрлийг авах. Хөдөлмөрийн гэрээний хэсэг болох төслийн ёс зүйн дүрэмд бүх ажилтнуудаар гарын үсэг зуруулж, ёс зүйн дүрмийн танилцуулах сургалтанд хамрагдсан эсэхийг баталгаажуулах.	Барилгын ажилчдын шилжилт хөдөлгөөний орон нутгийн иргэдэд үзүүлэх нөлөөллийг багасгах. Ажилчдын сайн сайхан байдлыг хангах.	ЕСБХБ ГШ2. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Ажилчдыг байрлуулах сууц, кемпийг барихаас өмнө бүрдүүлэх гэрээт гүйцэтгэгчийн бичиг баримт.	Шаардлагатай зөвшөөрлийг авсан байх. Ажилчдын кемпийн менемжентийн төлөвлөгөө. Ажилчдын кемпийг барих ажлыг ЕСБХБ-ны шаардлагын дагуу зохион байгуулна. Ёс зүйн дүрмийг боловсруулсан байх, ёс зүйн дүрмийн сургалтанд ажилтнуудыг хамруулсан эсэх.	
2.6	Цалин, тэтгэмж, ажлын нөхцөл, ажилчдын сууц. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгчийн ажилчдын сууцны стратеги, зарчмыг хянах. Ажилчдын байранд үзлэг шалгалтыг давтамжтай явуулах.	Гэрээлэгч компаниудын ажиллагсдад олгох сууцыг стандартчилна.	ЕСБХБ ГШ2.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	Хяналт шинжилгээний тайлангууд.	
2.7	Ажилчдын гомдол шийдвэрлэх механизм. Гэрээт гүйцэтгэгчийн ажилчдад зориулсан гомдол шийдвэрлэх албан механизмыг бий болгох ба тухайн гомдол барагдуулах механизмыг хэрхэн ашиглах талаар ажилчдад өөрийнх нь хэл (үүд)-ээр мэдээлэл түгээх ба нэрээ нууцлан гомдол гаргах боломжтой байх.	Ажилчдад тулгарсан асуудлыг дэвшүүлэх гарц бий болгох, асуудлыг шийдвэрлэх арга замыг ил тод, тууштай хэрэгжүүлэх механизм бий болгох	ЕСБХБ ГШ2, ГШ10. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө боловсруулах. Барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх.	Төслийн БОНУТ-ний хүрээнд Гэрээт гүйцэтгэгчийн ажилчдын хөдөлмөрийн харилцааны талаарх гомдлын албан ёсны механизмыг батлах. Гомдлын өргөдөл, шийдвэрлэсэн байдлыг ЦДҮС / ТХН-д сар бүрийн тайланд тусган тайлагнана.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
2.8	Ажилчдын гомдол шийдвэрлэх механизмын хяналт. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч нь ажилчдын гомдол шийдвэрлэх механизмыг бий болгосон эсэх, ажилчдын гомдлыг тухайн тогтоосон журмын дагуу шийдвэрлэж байгааг хянах.	Ажилчдад тулгарсан асуудлууд шийдвэрлэгдэж байгаа эсэхийг хянах.	ЕСБХБ ГШ2, ГШ10. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын шатанд хэрэгжүүлэх.	Барилгын ажлын гэрээлэгчийн гүйцэтгэлийн үнэлгээ. БОНТ дахь гомдлын мэдээллийг ЕСБХБ-нд ирүүлэх	
2.9	Аюулгүй байдлын ажилтнуудад тавигдах шаардлага. Аюулгүй байдлын нийт ажилтнууд туршлага хуримтлуулсан, зохих сургалтанд хамрагдаж, гэрчилгээ, зөвшөөрөл авсан эсэхийг хянаж шалгах. ЦДҮС / ТХН-д нотлогоог өгөх. Хэрэв аюулгүй байдлын ажилтнууд зэвсэг авч явах бол НҮБ-ын Хүний эрхийн сайн дурын зарчмуудын талаарх сургалтанд хамрагдсан байх шаардлагатай.	Аюулгүй байдлын ажилтнууд болон нутгийн иргэд хоорондын зөрчилдөөнөөс урьдчилан сэргийлэх. Аюулгүй байдлын ажилтнууд хүний эрхийн болзошгүй зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх.	ЕСБХБ ГШ2.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Аюулгүй байдлын ажилтнуудыг ажилд авахаас өмнө. Барилгын ажлын явцад гарсан тохиолдлын тайлан.	Шаардлагатай хяналт шалгалт хийж, баримтжуулан / ЦДҮС / ТХН-д мэдээлэх. Харуул хамгаалалттай холбоотой аливаа тохиолдлыг ЕСБХБ-д мэдээлэх.	
ГШЗ	Нөөцийг үр ашигтай ашиглах, Бохирдлоос сэргийлэх, хяналт шинжилгээ						
3.1	Нөөцийг үр ашигтай ашиглах Эрчим хүч, усны хэрэглээ гэх зэрэг ашиглаж буй нөөц, нөөцийг хэрхэн үр ашигтай хэрэглэх арга хэмжээний талаар тайлагнах.	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШ3. Олон улсын сайн туршлага..	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө.	Нөөцийн үр ашгийн талаар нарийвчилсан мэдээлэл бэлтгэх талаар гэрээлэгчид тавих шаардлага, Барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ-нд тусгасан байх.	
3.2	Агаарын хорт бодис ялгаралтыг хянах. БОННБУ / Төслийн БОНМХШТ-д тодорхойлсон утааны болон цэгийн эх үүсвэрийн утаа, тоосжилтыг хянах арга хэмжээ бүхий барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ-г боловсруулж хэрэгжүүлэх. Агаарын чанарын нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулж, БОНМХШТ-д заасан шаардлагын дагуу агаарын чанарын суурь хяналт шинжилгээг хийх.	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШ3. Олон улсын сайн туршлага..	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө болон барилгын ажлын үеэр хэрэгжүүлэх	ЦДҮС / ТХН-н батласан агаарын чанар, тоосжилтын менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө. Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажил эхлүүлэхээс өмнөх суурь судалгааг явуулсан байх. Шаардлагатай тохиолдолд агаарын чанарын хяналт шинжилгээг явуулах.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	Барилгын ажил явагдах үед ялгарах тоос, шорооны хяналт шинжилгээг өдөр бүр хийх.					Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС / ТХН-д тайлагнах.	
3.3	Бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, хянах - Цэвэршүүлсэн ус. БОННБУ, БОНМХШТ-ний дагуу ус цэвэршүүлэх менежментийг сайжруулах арга хэмжээний талаар Барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Талбайд болон кемпэд явуулах арга хэмжээг тодорхой болгох.	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын үеэр хэрэгжүүлэх	ЦДҮС / ТХН-ээс батлагдсан ус цэвэршүүлэх менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө. Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС / ТХН-д тайлагнах.	
3.4	Ус. Барилгын ажлын явцад усны хэрэглээ болон усны эрэлт хэрэгцээний нөлөөллийн үнэлгээг хийх. БОННБУ, БОНМХШТ-ний дагуу орон нутгийн усны эх үүсвэрийг хамгаалах, сайжруулсан арга хэмжээ бүхий Барилгын усны менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэх. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө малчдын гүний усны хангамжийн байршлыг тодорхойлж, барилгын ажлын сөрөг нөлөөлөлд өртөхөөс хамгаалах. Барилгын ажлын нөлөөлөлд өртсөн бүх газрууд, ажилчдын кемп, авто зам гэх мэт газруудад худаг бий эсэхийг шалгах. Барилгын ажилчид малчны худаг ашиглахыг хориглох талаар ёс зүйн дүрэмд тусгасан эсэхийг хянах, ажилчдад ёс зүйн дүрмийн талаар бүрэн заавар, чиглэл өгсөн байх. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө шаардлагатай усны зөвшөөрлийг авах. Төлөвлөгөөт худгийн өрөмдлөгийн (ус хангамжийн) аргачлалын	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Монгол Улсын засаг захиргааны байгууллагын шаардлагыг дагаж мөрдөх. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч. Туслан гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын үеэр хэрэгжүүлэх	ЦДҮС / ТХН-ээс батлагдсан барилгын усны менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө. Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Малчдын худгийн судалгаа хийж тэдгээр худгийг зааглах. Усны зөвшөөрлийг авах. Худгийн өрөмдлөг (ус хангамж) аргачлалыг ЦДҮС / ТХН-ээр батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС / ТХН-д тайлагнах.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	тайланг гаргаж өгөх. Гүний усны худгийн хэрэглээ / олборлолтод хяналт тавих.						
3.5	Хог хаягдлын хяналт, шинжилгээ. Барилгын БОМХШТ-ний хүрээнд барилгын материал ашиглалт, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах (аюултай хог хаягдлыг оруулах) Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Төслийн төлөвлөгөөнд хог хаягдлын шатлалыг оруулах нь нөөцийг үр ашигтай ашиглах, менежментээр хангах бөгөөд хог хаягдлын эх үүсвэр бий болгохоос аль болох сэргийлэх нь нэн тэргүүний зорилт юм. Нөхөн сэргээлтийн хамгийн бага түвшин 60% -иас багагүй байна.. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө менежментийн үйл ажиллагааг үр дүнтэй төлөвлөхийн тулд үүсэх хог хаягдал (ялангуяа аюултай хог хаягдал) -ын төрөл, хэмжээг аль болох урьдчилан тодорхойлох.. Үүссэн бүх хог хаягдлыг зохицуулах, хог хаягдлыг тусгаарлах / хадгалах зориулалт бүхий агуулахын журам Аюултай материалыг хязгаарлах хоёрдогч арга хэмжээ. Барилгын болон бусад хог хаягдал, аюултай хог хаягдлыг зайлуулах тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууламжийг тодорхойлох. Хатуу болон шингэн хог хаягдал тээвэрлэх, зайлуулах зэрэг зөвшөөрлийг холбогдох орон нутгийн удирдлагаас авах, орон нутгийн удирдлагатай хог хаягдлын менежментийн гэрээ байгуулах. 	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент. Монгол Улсын засаг захиргааны зохицуулалтын шаардлагыг дагаж мөрдөх.	ЕСБХБ ГШЗ. Монгол Улсын засаг захиргааны зохицуулалтын шаардлагыг дагаж мөрдөх. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч. ЦДҮС / ТХН нь хог хаягдлыг зайлуулах замыг урьдчилан батлана.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын үеэр хэрэгжүүлэх.	ЦДҮС / ТХН--ээс батласан менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө. Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС / ТХН-д тайлагнах.	
3.6	Дуу шуугиан, доргио чичиргээний хяналт шинжилгээ.	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын	ЦДҮС / ТХН-ийн батласан нарийвчилсан төлөвлөгөө	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	БОННБУ-ний дагуу дуу шуугиан, доргио чичиргээг хянах сайжруулсан арга хэмжээ бүхий барилгын нарийвчилсан БОМХШТ-г боловсруулж хэрэгжүүлэх./. Дуу шуугиантай ойр байрлах буюу дуу шуугианд өртөмтгий малчин өрх / Хамгаалалтын зурвасын ойр орчмын өвөлжөө / ажлын талбайн ойролцоох дуу шуугианы нөлөөллийг тодорхойлох зорилгоор холбогдох судалгааг хийх.	нөлөөллийн менежмент.			үеэр хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажил эхлүүлэхээс өмнөх суурь судалгааг явуулсан байх. Шаардлагатай тохиолдолд барилгын ажлын явцад хяналт тавих. Барилгын ажлын явцыг сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС/ТХН-т тайлагнах.	
3.7	Хөрсний элэгдэл ба бохирдлыг хянах. БОННБУ, БОНМХШТ-ний дагуу барилгын нарийвчилсан БОМХШТ-г боловсруулж хэрэгжүүлэх. Үүнд: авто зам, түр ажлын талбай болон кемпийг барихдаа хамгийн бага талбайг хөндөж, хөрс хуулалтын талбайг хамгийн бага хэмжээнд байлгах төлөвлөгөө орно (Одоо байгаа замуудыг хамгийн их ашиглах г.м).	Нөлөөлөлд өртөгчдөд үзүүлэх байгаль орчны нөлөөллийн менежмент.	ЕСБХБ ГШЗ. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын үеэр хэрэгжүүлэх	ЦДҮС/ТХН -ийн батласан менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө. Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС/ТХН-т мэдээлэх	
ГШ4	Эрүүл мэнд, аюулгүй байдал						
4.1	Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал. Барилгын АБЭМАБ-н нарийвчилсан төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх. Төлөвлөгөөнд оруулах шаардлагууд (Үүгээр хязгаарлагдахгүй): <ul style="list-style-type: none"> Ажил үүрэг, гүйцэтгэх даалгаварт тодорхой аюул бий эсэх талаар дүгнэлт шинжилгээ хийх, бүх үйл ажиллагаанд хяналт тавих ХХХ ашиглахад тавигдах шаардлага. Аюулгүй ажиллагааны сургалт, заавар. Онцгой байдлын үед авах арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлэх. Ажлын нийт цаг, алдагдсан хугацаа, осол, гэмтэл, ажил үүрэг гүйцэтгэж чадаагүй хугацаа зэргийн статистик мэдээллийг хөтлөх; ба.; 	ЕСБХБ-ын шаардлагын дагуу ажиллах хүчний менежментээр хангах. АБЭМАБ-н осол эндэгдлээс сэргийлэх.	ЕСБХБ ГШ2 ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага. ЕХ-н АБЭМАБ-н хамрах хүрээ	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө.	ЦДҮС/ТХН -ийн батласан АБЭМАБ-н нарийвчилсан төлөвлөгөө. Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС/ТХН-т мэдээлэх	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<ul style="list-style-type: none"> Аюулгүй байдлын эрсдлүүд, осол аваараас урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг хүргэх албан бус аюулгүй байдлын сургалт явуулах Асбест агуулсан материал (жишээлбэл хоолой) гэх мэт хориотой материалыг худалдаж авах, ашиглахыг хориглох. Үерийн эрсдэлийг удирдахад тавигдах шаардлагыг тодорхойлох. 						
4.2	Ажлын байрны эрүүл мэнд, аюулгүй байдал. Барилгын болон ашиглалтын үе шатанд АБЭМАБ-н төлөвлөгөө боловсруулах	ЕСБХБ-ын шаардлагын дагуу ажиллах хүчний менежментийг хангах. АБЭМАБ-н осол эндэгдлээс урьдчилан сэргийлэх.	ЕСБХБ ГШ2 ЕСБХБ ГШ4 Олон улсын сайн туршлага. ЕХ-ны АБЭМАБ-н хамрах хүрээ	ЦДҮС / ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулж, барилгын ажлын үед хэрэгжүүлэх.	Барилгын болон ашиглалтын А&ЗҮ, АБЭМАБ-н нарийвчилсан төлөвлөгөөг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах.	
4.3	Олон нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал. Барилгын БОМХШТ-ийн нарийвчилсан төлөвлөгөөний хүрээнд нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах журмыг боловсруулж хэрэгжүүлэх. Журамд дараах зүйслийг оруулна (Үүгээр хязгаарлагдахгүй): <ul style="list-style-type: none"> Олон нийтэд нээлттэй газар барилгын ажлын талаархи мэдэгдлийг иргэдэд хүргэх. Томоохон үйл ажиллагаа, замын хөдөлгөөн эрчимжихээс өмнө ойролцоох орон нутгийн засаг захиргаа, олон нийт, түүний дотор малчин өрхүүдэд мэдэгдэх. Олон нийтийн мэдлэг, ойлголтыг дээшлүүлэх зөвлөгөөнийг өндөр эрсдэлтэй бүс нутагт (жишээлбэл: барилгын ажил явагдаж байгаа газартай ойр байрлах өвөлжөө), нөлөөлөлд өртөж болзошгүй хүмүүст эрсдлийн болон хяналтын талаарх мэдээллээр ханган, зохион байгуулах. 	Зам ашиглагч, орон нутгийн иргэд, мал сүргийн ослын тохиолдлыг бууруулах.	ЕСБХБ ГШ4 Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулж, барилгын ажлын үед хэрэгжүүлэх.	ЦДҮС / ТХН-н баталсан менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө / журам Төлөвлөгөө, журмыг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС/ТХН-т мэдээлэх	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдад орон нутгийн иргэдэд эрсдэл учруулахаас зайлсхийх арга хэмжээний талаар мэдлэг олгох зорилгоор албан бус аюулгүй байдлын сургалт явуулах; Барилгын ажлын явцад аюулгүй ажиллагааны дадлага хийж аюулын мэдэгдэл / тэмдэг / тэмдэглэгээг таниулах. Барилга, байгууламжид зөвшөөрөлгүй нэвтрэхээс урьдчилан сэргийлэх зохистой арга хэмжээг авах. 						
4.4	Замын хөдөлгөөн ба замын аюулгүй байдал. Барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ-ний хэсэг болох замын хөдөлгөөний удирдлагын төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэх.Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> Тээвэрлэлтийн менежмент / авто зам, тээврийн хэрэгсэл явах зам. Ажил руу аюулгүй нэвтрэх, гарах гарцаар хангах. Барилгын тээврийн хэрэгслүүд тохиролцсон авто замын маршрутыг мөрдөх ба төслийн нөлөөлөлд өртсөн орон нутаг болон бусад зам хэрэглэгчдэд саад учруулах эрсдэлийг бууруулж, зөвшөөрөгдсөн хурдны хязгаарыг баримтална. Барилгын замын хөдөлгөөн болон нийтийн эзэмшлийн зам хэрэглэгчидтэй харилцах зохистой менежментээр хангах, Тухайлбал: замын хөдөлгөөний зохицуулагч ажиллуулах / туг, таних тэмдэг ашиглах гэх мэт Замын цагдаагийн газартай хамтран замын хөдөлгөөний цогц хяналтыг хэрэгжүүлнэ. 	Зам ашиглагч, орон нутгийн иргэд, малчид, мал сүргийн осол, эндэгдлийг бууруулах.	ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө боловсруулж, барилгын ажлын үед хэрэгжүүлэх.	ЦДҮС / ТХН-н баталсан менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө / журам Төлөвлөгөө, журмыг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС/ТХН-т мэдээлэх .	
4.5	Байгалийн гамшиг. Хүчтэй аадар борооны улмаас эвдрэл үүсэхээс сэргийлэх үүднээс түр урсацын тулгуурын эцсийн байршлын мэдээллийг гаргах	Зураг төсөлд цаг уурын тогтвортой байдлын мэдээг оруулах, төлөвлөгөөт	ЕСБХБ ГШ4, ГШ1.	Дотоод нөөц (ЦДҮС) ба зураг төслийн зөвлөхүүд.	Эцсийн зураг төсөлд	Тохиромжтой арга хэмжээг эцсийн зураг төсөлд оруулах.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
		дэд бүтцийн ажилд нөлөөлж болзошгүй үерийн эрсдлийг бууруулах.					
4.6	Өвчлөл, ЖСХБД-н эрсдэлд өртөх. Барилгын нарийвчилсан БОНМХШТ-ний хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ; Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> • Өвчлөлийн хяналтын арга хэмжээ • Барилгын ажилчдын кемп нь ОУСК / ЕСБХБ-ны шаардлагууд, ялангуяа эрүүл ахуйн стандартыг хангасан байх • Ажилчид болон олон нийтийн дунд БЗХӨ-ийн халдварыг илрүүлэхийн тулд нийт ажилчдад эрүүл мэндийн тандалт, үзлэг явуулах. • Ажилчдад зориулсан албан бус аюулгүй байдлын сургалт • Нөлөөлөлд өртсөн орон нутагт ЖСХБД-н эрсдлийн талаарх ойлголтыг ажилтнуудад өгөх, тогтмол сургалт, мэдээлэл дамжуулах • Бэлгийн дарамт, мөлжлөг, хүчирхийллийг тэвчихгүй байх, төслийн мэдээлэл түгээх сувгуудыг багтаасан Төслийн ажилчдын ёс зүйн дүрмийг дагаж мөрдөх шаардлагыг ТҮАТ-д тусгах. 	Өвчний тархалтыг бууруулах.	ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх.	ЦДҮС / ТХН-ийн баталсан менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө / журам. Төлөвлөгөө/журмыг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС / ТХН-д тайлагнах.	
4.7	Онцгой байдлын бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө Барилгын БОНМХШТ-ний хүрээнд Онцгой байдлын үеийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээний бүрэн төлөвлөгөөг боловсруулах ёстой.Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> • Болзошгүй онцгой байдлын нөхцлийг тодорхойлох, эрсдлийн үнэлгээ • Үүрэг хариуцлага • Тодорхойлсон онцгой байдлын үед хариу арга хэмжээ авах журам боловсруулна 	Сөрөг нөлөөллийг багасгах онцгой байдлын үеийн бэлтгэл хангах.	ЕСБХБ ГШ4. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх	ЦДҮС / ТХН-ийн баталсан менежментийн нарийвчилсан төлөвлөгөө / журам. Төлөвлөгөө/журмыг ЕСБХБ-аар хянуулж, батлуулах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчийн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ЦДҮС / ТХН-д тайлагнах.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	<ul style="list-style-type: none"> Шаардлагатай тоног төхөөрөмж, ж.нь. анхны тусламжийн хэрэгсэл, гал унтраах хэрэгсэл, гэх мэт. Яаралтай тусламжийн тоног төхөөрөмжийн үзлэг шалгалт, туршилтын горим Цугларах цэг, нүүлгэн шилжүүлэлтийн маршрут Сургалтын шаардлага Ажилчид, олон нийт болон нөлөөлөлд өртсөн бусад хүмүүстэй харилцах протокол Хамгийн ойр байрлах эмнэлэгийн байгууламж Үе шатыг хянах, шинэчлэх <p>Энэхүү төлөвлөгөөг орон нутгийн иргэд, удирдлагууд, онцгой байдлын албатай хамтран боловсруулж хэрэгжүүлэх шаардлагатай.</p>						
ГШ5	Газар чөлөөлөх, албадан нүүлгэн шилжүүлэх, эдийн засгийн нүүлгэн шилжүүлэлт						
5.1	Зөвлөмж ба гомдол шийдвэрлэх механизм. Төслийн ОТОХТ-г хэрэгжүүлж, газар чөлөөлөх үйл ажиллагааны нөлөөлөлд өртсөн, / эсвэл амьжиргааны нөлөөлөлд өртсөн хүмүүстэй үргэлжлүүлэн зөвлөлдөх гомдлын албан механизмыг хэрэгжүүлнэ. (түр нөлөөнд өртсөн эсвэл байнгын). Газар чөлөөлөх үйл ажиллагааг явуулахдаа ЦДҮС / ТХН гомдол шийдвэрлэх механизмын бүртгэлийг хөтлөнө..	Үл ойлголцох байдлаас зайлсхийж, газар чөлөөлөх үйл ажиллагааны талаархи сүүлийн үеийн мэдээллээр хангах.	ЕСБХБ ГШ5.	ЦДҮС, техникийн зөвлөхүүд) /ТХН.	Явагдаж байгаа.	Хурлын тэмдэглэл, хуралд оролцогчдын бүртгэл хөтлөх, мэдээлэл түгээх үйл ажиллагааны бүртгэл гэх мэтээр ОТОХТ-ний хэрэгжилтийг баримтжуулах. Төслийн газар чөлөөлөх иргэд, олон нийтийн гомдлын механизм, бүртгэл.	
5.2	Газар чөлөөлөлтийн баримт бичгүүд. Нүүлгэн шилжүүлэлтийн шинжээчийн тусламжтайгаар эцсийн зураг төслийн маршрутын хөрөнгийн нарийвчилсан судалгааг хийж, аливаа биет болон эдийн засгийн нүүлгэн шилжүүлэлтийг хянан баталгаажуулна. Газар чөлөөлөх, нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагааны (ГЧНШҮА) шаардлагын дагуу нүүлгэн	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцлийг хянах	ЕСБХБ ГШ5.	ЦДҮС, техникийн зөвлөхүүд) /ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	НШҮАТ / АНС тайланг бэлтгэсэн. Төслийн нүүлгэн шилжүүлсэн хүмүүсийн мэдээллийн сан.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	шилжүүлсэн иргэдийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааг авах. Төслийн хүрээнд нүүлгэн шилжүүлсэн хүмүүсийн жагсаалт, / эсвэл төслийн ойролцоо байрлах нүүлгэн шилжүүлэх шаардлагатай гэж тохиролцсоны үндсэн дээр түр болон бүрмөсөн нүүлгэн шилжүүлсэн өвөлжөөний жагсаалт, зургийг гаргах. Шаардлагатай тохиолдолд Нүүлгэн шилжүүлэлтийн шинжээчийн тусламжтайгаар Нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (НШҮАТ) / Амьжиргаа нөхөн сэргээх төлөвлөгөө (АНСТ) -ийг ГЧНШҮА-ны дагуу боловсруулна. Судалгаа болон НШҮАТ / АНС тайланд Барилгын гэрээт гүйцэтгэгчийн тодорхойлсон түр байршлыг багтаасан байх бөгөөд сонгосон байршлыг тохиролцсон болон сайн дурын хэлэлцээрээр авах боломжгүй.						
5.3	Газар чөлөөлөлтийн хэрэгжилт. Төслийн нүүлгэн шилжүүлсэн хүмүүстэй нөхөн төлбөрийн арга хэмжээг тохиролцох. Нөлөөлөлд өртсөн хөрөнгийн газарт ажил эхлэхээс өмнө олгосон / хүлээлгэн өгсөн байх бүх нөхөн төлбөр. Төслийн нүүлгэн шилжүүлсэн хүмүүстэй байгуулсан гэрээний бүх мэдээлэл, нотолгоог олж авах, тэдгээр арга хэмжээ авах / хүргэх үеийн фото зураг, гарын үсэг зурж баталгаажуулсан баримт бичгүүд. Гомдлын өргөдлийг бүртгэл хөтлөх, газрын шаардлагатай холбоотой гомдлыг шийдвэрлэх	ГЧНШҮА-г боловсруулах. ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцлийг хянах.	ЕСБХБ ГШ5.	ЦДҮС, техникийн зөвлөхүүд) /ТХН.	Тодорхойлсон хөрөнгөд нөлөөлөх барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Газар чөлөөлөх бүхий л үйл ажиллагааны тэмдэглэл, Газар чөлөөлөх гэрээ, зарцуулалт / хүргэлт Дуусгавар болсон үйл явцын нотолгоог ЕСБХБ-д өгөх. Гомдлын тоо, шинж чанар, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн байдал.	
5.4	Хяналт шинжилгээ. ЕСБХБ-ны ГШ5-тай нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах зорилгоор газар чөлөөлөх, нөхөн олговрын үйл ажиллагаанд хяналт тавих.	ЕСБХБ-ны шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах	ЕСБХБ ГШ5.	ЦДҮС / ТХН.	Газар чөлөөлөлтийн үйл ажиллагаа дууссаны дараа.	НШҮАТ/ АНСТ хяналт шинжилгээний тайлан.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	Аливаа зөрүүг олж тогтоон ТХН-д мэдэгдэж, арилгах арга хэмжээг авна.						
5.5	Түр газрын шаардлагын баримт бичиг, хэрэгжилт. Бүх түр газрын шаардлагууд (Барилгын кемп, хайрга дайргын карьер, тээврийн зам г.м.) тохиролцсон болон сайн дурын хэлэлцээрээр баталгаажсан байх. Хэрэв боломжгүй бол, газар нь биет болон / эсвэл эдийн засгийн түр хугацаагаар буюу бүрмөсөн нүүлгэн шилжүүлэхэд хүргэж болзошгүй бол эдгээр нөлөөллийг ЦДҮС-н боловсруулсан НШҮАТ / АНСТ-н дагуу тодорхойлж, хэмжиж, нөхөн төлбөр олгоно. – дээрх 5.2-г харах.	ЕСБХБ-ны шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг баталгаажуулах	ЕСБХБ ГШ5.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Түр газрын шаардлагын тохиролцсон болон сайн дурын хэлэлцээрийн баримт. НШҮАТ / АНСТ-н нийцлийг баталгаажуулах гэрээт гүйцэтгэгчийн журам. Нүүлгэн шилжүүлэлтийн нөлөөллийг бууруулах үндэслэл	
5.6	Хараат бус аудит. Хараат бус гүйцэтгэлийн аудит.	ЕСБХБ-ны шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянан баталгаажуулах	ЕСБХБ ГШ5.	ЕСБХБ	Газар чөлөөлөх үйл ажиллагаа дууссаны дараа.	Төслийн сүүлийн шатанд хэрэгжүүлсэн бүх НШҮАТ / АНСТ-д хараат бус ГШ5 гүйцэтгэлийн аудит явуулах	
ГШ6	Биологийн олон янз байдал ба амьд байгалийн нөөц						
6.1	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. Барилгын ажлын явцад тусгайлан нөлөөлөлд өртөх газар, барилгын ажлын үр нөлөөгөөр цэвэрлэгдэх, газар доорх үүрний судалгаа хийх. Экологичийн тодорхойлсон нэмэлт бууруулах арга хэмжээг Барилгын БОНМХШТ-д тусгах Ургамал цэвэрлэх зөвшөөрөл авсан эсэхийг баталгаажуулах.	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. ЕСБХБ-ын шаардлага, ЕХ-ны шувууны удирдамжийг дагаж мөрдөх,	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. ЕХ-ны шувууны удирдамж. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Ургамал цэвэрлэхээс өмнө	Судалгааг хийж дуусган, барилгын ажлын урьдчилсан судалгааны тайланг боловсруулсан. Нэмэлт бууруулах арга хэмжээг Барилгын БОНМХШТ-д тусгасан. Газар хөндөх зөвшөөрөл авсан байх.	
6.2	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө хамгаалалтын зурваст багтаж буй орон нутгийн хамгаалалттай хоёр газарт орон нутгийн удирдлагаас холбогдох зөвшөөрлийг бичгээр авах.	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. ЕСБХБ-ын шаардлага болон	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Орон нутгийн шаардлагууд. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө.	Холбогдох зөвшөөрлүүд.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	Үүнд авто зам болон тогтоосон байршлуудад түр сайтын зөвшөөрлүүд багтсан шаардлагатай.	орон нутгийн шаардлагууд					
6.3	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. Цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын маршрутын зайд үйлдвэрлэгчээс гаргасан зөвлөмжийн дагуу дамжуулагч болон газардуулгын утсанд суурилуулах шувууны нислэгийн чиг өөрчлөгч, шувуу үргээгчийн шилдэг зураг төслийг гаргах. Эдгээр нь хамгийн багадаа Хавсралт 1-т заасан талбайг хамруулсан байх шаардлагатай.	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. ЕСБХБ-ын шаардлага болон орон нутгийн шаардлагууд.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС (зураг төслийн зөвлөхүүд)	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	БОННБУ-ний тайланд тодорхойлсон арга хэмжээг эцсийн зураг төсөлд оруулах.	
6.4	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. Барилгын ажил дууссаны дараа нөлөөлөлд өртсөн газрыг сэргээн засварлах.	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. ЕСБХБ-ын шаардлагын нийцэл.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Орон нутгийн шаардлагууд. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажлын дараа.	Нөхөн сэргээлтийн тайлан. Тарьсан мод.	
6.5	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. Цахилгаан дамжуулах шугам дээр шувууны сэг зэм байгаа эсэхийг тогтмол шалгах, шувууны нислэгийн чиглэл өөрчлөгчийн суурилуултыг нэмэгдүүлэхийн тулд дасан зохицох менежментийн арга хэмжээний хувилбаруудыг боловсруулах, эсвэл шувуудын үхэл хорогдол өндөр хувьтай байгаа газруудад өөр бусад арга хэмжээ авах зэрэг асуудлууд дээр мэргэшсэн шувуу судлаач, мэргэжилтнүүдтэй хамтарч ажиллах. Цахилгаан дамжуулах шугамын цамхгууд дээр Идлэг Шонхор болон Тарважи бүргэдийн үүр байгаа эсэхийг шалгаж, хэрэв ЦДАШ дээрх үүрнүүд мөргөлдөөн үүсэх эрсдэл үүсгэж байгаа бол үүрлэх өөр байгууламж барих.	Биологийн олон янз байдлын хамгаалал. ЕСБХБ-ын шаардлага болон орон нутгийн шаардлагууд.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ6. Орон нутгийн шаардлагууд. Олон улсын сайн туршлага.	ЦДҮС	Ашиглалтын үеэр.	Мөргөлдсөн шувууны тайлан / жилийн тойм. Шаардлагатай тохиолдолд бууруулах арга хэмжээний нэмэлт арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	
ГШ7	Нутгийн уугуул иргэд						
7.1	Шаардлагагүй.						

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
ГШ8	Соёлын өв						
8.1	Соёлын өвийн нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, менежмент. Шугамын дагуух замуудад болон Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу холбогдох мэргэжилтний гаргасан дүгнэлтээр төслийн ажлын нөлөөлөлд өртөх газруудад нарийвчилсан археологи, палеонтологи, угсаатны судалгааны ажлыг явуулах.	Соёлын ач холбогдолтой газруудыг хамгаалах. Уламжлал, ёс заншлыг хүндэтгэх. Монгол улсын хууль, тогтоомжийг дагаж мөрдөх.	ЕСБХБ ГШ 1, ГШ8. Монгол улсын хууль, тогтоомж. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Барилгын ажлын өмнөх Археологи, палеонтологи, угсаатны судалгааны тайлан. Барилгын нарийвчилсэн БОНМХШТ-нд сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг оруулах.	
8.2	Соёлын өвийн нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, менежмент. Соёлын өвийн менежмент, барилгын ажлын явцад гарч ирсэн олдворын талаарх журмыг Барилгын БОНМХШТ-ний хэсэг болгон боловсруулж, хэрэгжүүлэх. Төслийн үйл ажиллагааны үеэр олдвор илэрсэн тохиолдолд авах арга хэмжээний талаарх зөвлөгөөнийг явуулах.	Соёлын ач холбогдолтой газруудыг хамгаалах. Уламжлал, ёс заншлыг хүндэтгэх.	ЕСБХБ ГШ 1, ГШ8. Олон улсын сайн туршлага.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх.	БОНМХШТ-нд Соёлын өвийн менежмент, барилгын ажлын үеэр гарч ирсэн олдворын талаарх журам боловсруулах Төлөвлөгөөг ЕСБХБ-р хянуулж, батлуулах. Барилга угсралтын ажлын явцыг сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ТХГ-т тайлагнах. Барилгын ажлын явцыг гэрээт гүйцэтгэгчээс ирүүлсэн сар, улирал, жилийн тайлангаар дамжуулан ТХГ-т тайлагнах.	
ГШ10	Мэдээллийг ил тод болгох, оролцогч талуудын оролцоо						
10.1	Барилгын шатны ОТОХТ болон Гомдол шийдвэрлэх механизм. ЦДҮС / ТХН нь Төслийн болон гэрээт гүйцэтгэгчийн оролцогч талуудын үүрэг оролцоог хангах ерөнхий менежмент болон барилгын ажлын өмнөх болон барилгын шатны үйл ажиллагааны хүрээг хамрах нарийвчилсан ОТОХТ боловсруулах, хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий оролцогч талуудын	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцэл.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	ЦДҮС/ ТХН.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх.	Оролцогч талуудын оролцоог хариуцсан мэргэжилтнээр хангах	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
	оролцоог хангах мэргэжилтнийг томилон ажиллуулна.						
10.2	Барилгын ажлын ОТОХТ болон гомдол шийдвэрлэх механизм. Гэрээт гүйцэтгэгчийн оролцогч талуудын оролцоог хангах гүйцэтгэлийг хянах, удирдах.	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцэл	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	ЦДҮС/ ТХН.	Барилга, ашиглалтын шатанд хэрэгжүүлэх.	Гэрээт гүйцэтгэгчийн оролцогч талуудын оролцоог хангах гүйцэтгэлийн тайлан.	
10.3	Барилгын ажлын ОТОХТ болон гомдол шийдвэрлэх механизм. Гэрээт гүйцэтгэгч нь Барилгын ажил эхлэхээс өмнө ОТОХТ болон оролцогч талуудын оролцоог удирдан зохион байгуулах Олон нийттэй харилцах мэргэжилтнийг (ОНХМ) томилоно.	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцэл	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх.	Олон нийттэй харилцах мэргэжилтнийг (ОНХМ) томилсон байх.	
10.4	Барилгын ажлын ОТОХТ болон гомдол шийдвэрлэх механизм. Төслийн ОТОХТ дээр үндэслэн Барилгын шатны нарийвчилсан ОТОХТ болон олон нийтийн гомдол шийдвэрлэх механизмыг боловсруулж хэрэгжүүлэх. Төслийн томоохон үйл ажиллагааг эхлүүлэхээс өмнө нөлөөлөлд өртөж болзошгүй орон нутгийн иргэд, малчин өрхүүдэд урьдчилан мэдэгдэх. Өндөр эрсдэлтэй газруудад (ө.х малчдын өвөлжөө гэх мэт) олон нийтийн мэдлэг / ойлголтыг дээшлүүлэх сургалтыг зохион байгуулах. Гомдол шийдвэрлэх механизмын бүртгэл, тайлагнал.	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцэл	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Талбай дээрх барилгын ажил эхлэхээс өмнө. Барилгын ажил эхлэхээс өмнө болон барилгын ажлын явцад хэрэгжүүлэх.	ТХН-н батласан Барилгын шатны ОТОХТ Төслийн мэдээллийн толилуулгын баримт. Гомдол шийдвэрлэх механизмын бүртгэл, тэмдэглэл	
10.5	Барилгын ОТОХТ ба гомдол шийдвэрлэх механизм. Шаардлагатай тохиолдолд ОТОХТ-д тодорхойлсон толилуулгын шаардлагыг багтаасан оролцоог хангах арга хэмжээг КОВИД-19 хязгаарлалттай уялдуулан зохицуулна.	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцэл КОВИД-19-тэй холбоотой Засгийн газрын шаардлагыг дагаж мөрдөх.	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч.	Барилга шатанд шаардагдах өөрчлөлтийг хэрэгжүүлж, тогтмол хянах.	КОВИД-19-ийн талаархи засгийн газрын хамгийн сүүлийн удирдамж бичиг. Оролцоог хангах бусад хэлбэрийн аргыг ОТОХТ-р тодорхойлох.	

No.	Арга хэмжээ	Байгаль орчин & Нийгмийн эрсдлүүд (Үүрэг хариуцлага/ Үр ашиг)	Тавигдах шаардлага (Хууль эрх зүй, ЕСБХБ-ны ГШ, Сайн туршлага)	Нөөц, Хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээ, Үүрэг хариуцлага	Хугацаа	Зорилт ба хэрэгжилтийг үнэлэх шалгуурууд	Төлөв байдал
						Төслийн мэдээллийн толилуулгын баримт.	
10.6	Ашиглалтын шатны ОТОХТ ба гомдол шийдвэрлэх механизм. Ашиглалтын шатны гомдол шийдвэрлэх механизмыг боловсруулах. Гомдлын хариу арга хэмжээг удирдан, хянах.	ЕСБХБ-ны шаардлагын нийцэл	ЕСБХБ ГШ1, ГШ10.	ЦДҮС / ТХН.	Ашиглалтын шатанд хэрэгжүүлэх	Гомдол шийдвэрлэх механизмын бүртгэл	

Хавсралт 1: Нислэгийн чиглэл өөрчлөгч байрлуулах газрууд (хамгийн багаар)

Өндөрлөг цэг	ӨРГӨРӨГ	УРТРАГ	ӨНДӨРЛӨГ (м)	Мэдрэг орчин
Өц02	46.30201	108.35526	1246	Дорнын хиазатын үржлийн орчин
Өц05	46.00905	108.62347	1195	Ногтрууны амьдрах орчин
Өц06	45.95617	108.70531	1250	Дорнын хиазатын үржлийн орчин
Өц07	45.89348	108.81187	1224	Ногтрууны амьдрах орчин
Өц08	45.80849	108.94410	1263	Ногтрууны амьдрах орчин Хошуу галууны эмзэг орчин
Өц10	45.72264	109.06933	1166	Ногтрууны амьдрах орчин Тарважи бүргэдийн эмзэг орчин Нөмрөг тасын эмзэг орчин
Өц11	45.67045	109.15140	1122	Ногтрууны амьдрах орчин Идлэг шонхорын эмзэг орчин Тарважи бүргэдийн эмзэг орчин
Өц12	45.57690	109.25544	1002	Ногтрууны амьдрах орчин Идлэг шонхорын эмзэг орчин Нөмрөг тасын эмзэг орчин

Өндөрлөг цэг	ӨРГӨРӨГ	УРТРАГ	ӨНДӨРЛӨГ (М)	Мэдрэг орчин
ӨЦ14	45.44394	109.44450	998	Дорнын хиазатын үржлийн орчин Тарважи бүргэдийн эмзэг орчин Нөмрөг тасын эмзэг орчин
ӨЦ15	45.36727	109.54872	988	Дорнын хиазатын үржлийн орчин
ӨЦ16	45.31275	109.64027	980	Дорнын хиазатын үржлийн орчин Нөмрөг тасын эмзэг орчин
ӨЦ17	45.24983	109.72595	974	Дорнын хиазатын үржлийн орчин Тарважи бүргэдийн эмзэг орчин
ӨЦ18	45.19928	109.79927	933	Ногтрууны амьдрах орчин Идлэг шонхорын эмзэг орчин
ӨЦ20	45.04653	110.00687	959	Ногтрууны амьдрах орчин
ӨЦ22	44.98473	110.10219	897	Ногтрууны амьдрах орчин

